

РЕШЕНИЕ

№ 197

гр. Ловеч, 26.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ЛОВЕЧ, III СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния
състав:

Председател: **ЕВГЕНИЯ ПАВЛОВА**

Членове: **ПЛАМЕН ПЕНОВ**
РАДОСЛАВ АНГЕЛОВ

при участието на секретаря **ЕЛЕНА ПЕНЧЕВА**
като разгледа докладваното от **РАДОСЛАВ АНГЕЛОВ** Въззивно гражданско
дело № 20224300500212 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на **чл. 258 и сл. ГПК (ГЛАВА ДВАДЕСЕТА ГПК)**.

С решение № 23/09.02.2022г. по гражданско дело № 20214340100397 по
описа за 2021 година на РС – Троян, са отхвърлени **изцяло** предявените от
„ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД, ЕИК 131134023, със седалище и адрес на
управление: гр. София, ул. „Димитър Хаджикоцев“ № 52-54, представлявано
от управителите Н. Г. С. и А. Ч. Д. **против** Й. Ц. Ч., ЕГН *****, с
настоящ адрес и постоянен адрес: ***, обективно кумулативно съединени
искове:

- иск с правна квалификация чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1
ЗЗД вр. **чл.430, ал.1 ТЗ**, за сумата от **1696.52 лева**, представляващи
главница по договор за потребителски кредит № 7000835959, сключен на
28.09.2015г. ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на
подаване на заявлението по чл.417 ГПК (30.11.2020г.) до окончателното

й изплащане;

- иск с правна квалификация чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. **чл.430, ал.2 ТЗ** за сумата от **294.69 лева**, представляващи договорна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноски) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем);
- иск с правна квалификация чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. **чл.86, ал.1 ЗЗД** за сумата от **281.15 лева**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноска) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем) до 16.11.2020г.,

като неоснователни и недоказани.

Недоволен от така постановеното решение „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД е подал въззивна жалба с вх. № 1309/15.03.2022г. С нея обжалва въззивникът **обжалва изцяло решението.**

Въззивникът счита, че решението е неправилно и незаконосъобразно. Като въззивни основания сочи, застрахователната премия в размер на 346.63 лева е преведена директно от заемодателя към застрахователя, което било посочено и в заключението на вещото лице. Счита че експертизата е валидна и не страда от пороци. Твърди, че договорът няма неравноправно клаузи, съответства на ЗПК, ЗЗП. Включените клаузи за застраховка не заобикалят закона, поради което не може да се приложи чл.10-12 ЗПК. Твърди, че е без значение дали застрахователната премия се плаща от кредитодателя или от застрахования директно. Счита, че разходът за застраховка и такса за оценка на риска са законосъобразни.

Моли съда да отмени като неправилно решение № 23/09.02.2022г. по гражданско дело № 20214340100397 по описа за 2021 година на РС – Троян и да постанови решение, с което исковата претенция да бъде уважена.

В срока по чл. 263 ГПК въззиваемият Й. Ц. Ч. не подава отговор на въззивната жалба.

В открито съдебно заседание (о.с.з.) въззивникът „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД редовно призован не се явява и не изпраща представител. В писмена молба заявява, че поддържа подадената въззивна жалба, моли допълнителната съдебно-счетоводна експертиза (ДССЕ) да се приеме. Моли съда да уважи

въззивната жалба и да постанови решение по основателността на предявената искова претенция. Претендира съдебни разноски, за което представя списък по чл.80 ГПК.

Въззиваемият Й. Ц. Ч. не се явява и не изпраща представител в о.с.з.

ОКРЪЖЕН СЪД - ЛОВЕЧ, като прецени доводите на страните и извърши самостоятелна преценка на събраните по делото доказателства, приема следното:

Жалбата, инициирала настоящото въззивно произнасяне, е подадена в срок, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Правомощията на въззивният съд съобразно разпоредбата на чл.269 от ГПК са: да се произнесе служебно по валидността на първоинстанционното решение и допустимостта в обжалваната му част, а по останалите въпроси – ограничително от посоченото в жалбата по отношение на пороците, водещи до неправилност на решението.

Постановеното решение е издадено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, поради което е валидно. Въззивният съд намира, че първоинстанционното решение съдържа реквизитите на чл. 236 ГПК и е действително.

От приложеното ч.гр.д. № 1063/2020г. по описа на РС – Троян се установи, че на 30.11.2020г. „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД е подал заявлението по чл.417 ГПК с вх. № 261679/01.12.2020г. срещу длъжника Й. Ц. Ч., ЕГН ***** за сумите: **1696.52 лева**, представляващи главница по договор за потребителски кредит № 7000835959, сключен на 28.09.2015г. ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на заявлението по чл.417 ГПК (30.11.2020г.) до окончателното ѝ изплащане; **294.69 лева**, представляващи договорна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноски) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем); **281.15 лева**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноска) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем) до 16.11.2020г. (д.4 - 5 от ч.гр.д. № 1063/2020г.)

С разпореждане № 260020/06.01.2021г. съдът е отхвърлил изцяло предявеното заявление л.34 – 35 от ч.гр.д. № 1063/2020г.), което е влязло в сила на 30.03.2021г., след въззивен контрол по частната жалба (л.17 – 18 от в.ч.гр.д. № 132/2021г.)

Цитираното разпореждане е връчено на заявителя на 28.01.2021г. (л.37 от от ч.гр.д. № 1063/2020г.)

С разпореждане № 260241/05.04.2021г. РС – Троян е указал на заявителя, че в едномесечен срок от получаване на съобщението може да предяви осъдителен иск против длъжника за установяване съществуване на вземането по издадената заповед за изпълнение относно предявената сума (л.42 от ч.гр.д. № 1063/2020г.). Разпореждането е връчено на заявителя на 27.04.2021г. (л.44 от ч.гр.д. № 1063/2020г.).

Подадена е искова молба с вх. № 1417/19.05.2021г., чрез куриер на 18.05.2021г., с която са предявени обективно кумулативно съединени иски с правна квалификация:

- **чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.1 ТЗ**, за сумата от **1696.52 лева**, представляващи главница по договор за потребителски кредит № 7000835959, сключен на 28.09.2015г. ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на заявлението по чл.417 ГПК (30.11.2020г.) до окончателното ѝ изплащане;
- **чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.2 ТЗ** за сумата от **294.69 лева**, представляващи договорна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноски) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем);
- **чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.86, ал.1 ЗЗД** за сумата от **281.15 лева**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноска) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем) до 16.11.2020г.,

Разпореждането за предявяване на иска е връчено на 27.04.2021г., с което срокът по чл.415, ал.4 ГПК е едномесечен и изтича на 27.05.2021г. Исковата претенция е предявена на 18.05.2021г., поради което е в преклузивния срок.

С оглед изложеното, налице са всички положителни и липсват отрицателни процесуални предпоставки във връзка със съществуването и

упражняването правото на иск при постановяване на съдебното решение, които обуславят неговата допустимост. Произнасянето съответства на предявеното искане и правото на иск е надлежно упражнено, поради което производството и решението са допустими. Атакуваният съдебен акт е допустим, поради което въззивният съд дължи произнасяне по съществото на спора.

По отношение на неправилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпореждането на чл. 269, ал. 1 изр. второ ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания относно обжалваната част от решението, като служебно следи за нарушение на императивна материалноправна разпоредба, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване (**ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. д. № 1 /2013г. на ОСГТК на ВКС**).

ОТ ФАКТИЧЕСКА СТРАНА

На 28.09.2018г. в гр. Троян между „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД, ЕИК 131134023, като кредитодател и Й. Ц. Ч., ЕГН *****, като длъжник е сключен Договор за потребителски кредит (ДПК) № 7000835959 за сумата от 2000.00 лева. Срокът на действие на договора бил до 05.12.2020г.

Съгласно чл.19 от ДПК кредитодателят предлагал застраховки, в качеството му на застрахователен агент. Заемателят е могъл да се присъедини към тези застраховка без тяхното избиране да бъде условие за сключване на договора. Длъжникът избрал да включи предлаганите от кредитодателя застраховки. Така към задълженията към ДПК са включени сумите от 171.60 лева и 175.03 лева, което представлява застрахователни пакети съответно Живот и Безработица. Така общата сума по кредита към главницата е 2628.23 лева. Застраховките са предлагани от кредитора и тази застрахователната им премия се заплаща от кредитодателя директно на застрахователя или застрахователния посредник.

Към кредита е била начислена еднократна такса за оценка на риска в размер на 281.60 лева. Същата се дължала от деня на подписване на ДПК, финансира се от кредитора и се възстановявала с дължимите месечни вноски.

Лихвеният процент, изчислен като годишен лихвен процент (ГЛП) е бил 26.79 %, който се изчислявал по метода на простата лихва върху остатъчния

размер на главницата на базата 30 дни в месеца и 360 дни в годината.

Уговорена била клауза за забава, според която потребителят дължи лихва за просрочие в размер на законната лихва върху просрочената сума за периода на просрочието. Тази лихва била в размер на основният лихвен процент плюс десет проценти пункта.

Годишният процент на разходите по кредита (ГПР) по всички суми изброени по-горе е бил 44.86 %. Така общата дължима сума по кредита била в размер на 3492.70 лева, което страните се договорили да бъде върната на равни месечни вноски на всяка пето число от месец 11.2018г. до месец 12.2018г. Вноската по кредита била 134.33 лева.

В договора било уговорено, че в случай на частични плащания по ДПК най-напред се погасявали съдебните вноски, после лихвата за забава, после начислените такси, след това договорната (възнаградителна) лихва и най-накрая накрая главницата (чл.25.4 ЗПК).

ДПК бил подписан при Общи условия (ОУ), наречени Рамков договор за платежни услуги. За усвояването на кредита и връщането на сумите била открита банкова сметка на заемателя у кредитодателя. На длъжника бил връчен ДПК, ОУ, договорната информация за избраните застраховки, както и документи удостоверяващи, че заемателя е получил всички тези документи.

Преди сключване на договора, заемателя е подал заявление – декларация до кредитодателя, че желае да бъде извършена предварителна проверка за неговата платежоспособност с оглед евентуалното сключване на процесния договор.

Поради неплащане на вноски с падежи 05.10.2019г., 05.11.2019г., - 5.12.2019г., на 11.09.2020г. кредитодателят е упражнил правото си по чл.60, ал.2 ЗКИ, за което уведомил длъжника, че обявява изцяло задълженията по ДПК да предсрочно изискуеми. Длъжникът бил уведомен за това изявление с писмо, изпратено по пощата с обратна разписка на 19.09.2020г.

Съдът напълно кредитира заключенията на двете съдебно-счетоводни експертизи като пълни, обосновани и изготвени от компетентно лице. В първата инстанция е назначена ССЕ, която посочва, че на 28.09.2018г. кредитодателят е превел на длъжника сумата **от 2 628.23 лева**, а на 24.10.2018г. е превел на застрахователя средствата по закупените

застраховки.

Заемателят **погасил** по ДПК сумата от 1669.20 лева. Към момента на изготвяне на заключението (13.12.2021г.) дължимите (**непогасените**) суми са както следва: главница – 1591.12 лева; договорна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първа неплатена вноска) до 12.10.2019г. (дата на предсрочна изискуемост) – 265.73 лева; лихва за забава или т.нар. мораторна лихва за периода от 05.10.2019г. до 13.12.2021г. (дата на ССЕ) – 450.82 лева.

В заключението е посочено, че ако не се взимат предвид плащанията сумите по застраховките Живот и безработица и таксата оценка на риска, които общо са в размер на 628.23 лева, то тези плащания са отишли за **погасяване на**: 416.28 лева главница; 153.17 лева за договорна лихва; 58.34 лева за мораторна лихва. В тази ситуация **непогасените** суми са: главница в размер на 1183.34 лева; договорна лихва в размер на 119.74 лева; лихва за забава в размер на 219.04 лева.

В първоинстанционното дело е настъпило нововъзникнало обстоятелство (чл.149 ГПК), а именно плащане от длъжника Й. Ч. в размер на 150.00 лева по кредита. С оглед този факт и неизяснени обстоятелства, настоящият съд е допуснал и приел във въззивното производство заключението на допълнителната ССЕ (ДССЕ). От него се установи, че таксата за оценка на риска в размер на 281.60 лева, застрахователните премии в размер на 346.63 лева и същите не са преведени реално на заемателя. От този факта съдът направи доказателствен извод, че реално изплатената и усвоена сума по кредита на заемателя е главницата в размер на 2000.00 лева.

При сключване на ДПК, ГПР е изчислено на база главница, ГЛП, срок на кредита и такса „оценка на риска“, който бил 44.86 %. При включване на застрахователните премии в ГПР, същото ще бъде в размер на 64.23 %.

С оглед нововъзникналото обстоятелство, а именно плащане към 15.11.2021г., при включени такса „оценка на риска“ и застрахователни премии, **погасените задължения са**: главница – 931.71 лева; договорна лихва – 643.84 лева; лихва за забава – 25.48 лева. **Непогасеното задължение е**: главница – 1696.52 лева; договорна лихва – 212.86 лева; лихва за забава – 605.04 лева.

С оглед нововъзникналото обстоятелство, а именно плащане към 15.11.2021г., **без** включени такса „оценка на риска“ и застрахователни

премии, **погасените задължения са:** главница – 985.96 лева; договорна лихва – 606.62 лева; лихва за забава – 12.45 лева. **Непогасеното задължение е:** главница – 1014.04 лева; договорна лихва – 55.19 лева; лихва за забава – 344.80 лева.

ОТ ПРАВНА СТРАНА

Предявени са обективно кумулативно съединени осъдителни иски с правна квалификация: чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.1 ТЗ, за сумата **от 1696.52 лева**; чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.2 ТЗ за сумата **от 294.69 лева**; чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.86, ал.1 ЗЗД за сумата **от 281.15 лева**.

При условията на пълно и главно доказване ищецът следва да установи следните факти и обстоятелства: съществуване на облигационно правоотношение между страните по цитирания договор за потребителски кредит, реалното даване на заемната сума, нейният размер, т.е. усвояването на кредита, поетото задължение за връщане на предоставената сума, забавата на длъжника и неговият период, твърдян в исковата молба, настъпилата изискуемост при срочния договор. Ответникът при условията на насрещно и пълно доказване следва да установи плащането по договора. В срока по чл.131 ГПК ответникът не е подал отговор на ИМ. В първото по делото съдебно заседание пред РС – Троян признава, че има договор за заем и не е плащал по договора.

Не се спори между страните, а и по делото се установи, че същите са облигационни отношения, породени от цитирания договор за потребителски кредит, като реално кредиторът е предоставил на заемателя сумата от 2000.00 лева ведно със задължения да я върне в срок при изчислен ГЛП и ГПР. Не се спори по делото, а и се установи от събраните доказателства, че потребителят е поискал сключването на допълнителните застраховки. Безспорен е фактът, че при излисяване на дължимата сума кредитодателят е начислил към задължението платените застрахователни премии и таксата за оценка на риска, поради което задължението се увеличило. На база на така увеличението задължение кредитодателят е начислил договорната лихва и лихвата за забава, която претендира в исковата сума.

Не се спори, а от доказателствата се установи, че кредиторът е упражнил правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем на основание

чл.60, ал.2 ЗКИ, поради непогасяване на три последователни падежни вноски. С оглед задължените указания, дадени в **т.18 от ТР 4/18.06.2014г. по тълк. д. № 4/2013 на ОСГТК на ВКС**, кредиторът следва да представи доказателства за уведомлението на длъжника. От представеното доказателство на л.27-28 от първоинстанционното дело се установи, че длъжникът е уведомен. Дори и този факт да не беше доказан, той е ирелевантен за дължимостта на главницата, тъй като към момента на приключване на съдебното дирене във въззивното производство – 11.10.2022г., целият кредит е с настъпил падеж, тъй като последната вноска е на 05.12.2020г., което съгласно цитираното от съда ТР следва да се взе предвид (арг. 235, ал.3 ГПК). Необявяване на предсрочното изискуемост има отношение досежно лихвите за целия период на кредита, поради което когато е обявена и се претендира по-малката сума не е нарушение на закона или правата на потребителя.

Спорен остава въпросът между страните за размера на дължимостта на исковите претенции. Спорно е наличието на неравноправни клаузи, дали с уговорената дължима сума по закупения пакет от допълнителни услуги Застраховки и таксата оценка на риска се цели заобикаляне на закона и по-точно чл.19 ЗПК. Спорно е дали таксата от пакета за услуги представлява ли елемент от договора и следва ли да се включи в ГПР.

Процесният договор е потребителски, с оглед предмета и качеството на страните по него (чл.9, ал.3 ЗПК). Съгласно чл.7, ал.3 ГПК съдът следи служебно за неравноправни клаузи в потребителските договори и ще приложи императивни правни норми, а именно чл.10 - 24 ЗПК и чл.143-148 ЗЗПотр.

Съгласно чл. 22 от ЗПК - когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7- 12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7- 9 от ЗПК и чл.143 – 148 ЗЗПотр., договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Недействителността има характер на изначална, защото последиците ѝ са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на **главницата** но не и връщане на лихвата и другите разходи.

Настоящият състав установи, че договорът е сключен в писмена форма, шрифтът е не по-малко от 12 пункта и всяка страница носи подписите на

заемодателя и заемополучателя. Нарушение на чл.10, ал.1 ЗПК няма, тъй като клаузите на договорите, предлагани на потребителите, са съставени по **ясен и разбираем начин..**

Съгласно **чл.10а, ал.2 ЗПК** кредиторът не може да изисква заплащането на такси за действия, свързани с управление на кредита, а ако бъде предвидено събирането на такива такси - то те трябва да бъдат конкретно и точно посочени в договора.

По застрахователните премии

От представените доказателства се установи, че застраховките са сключени на 28.09.2018г. между „УНИКА Живот“ АД и Й. Ч.. В процесният случай въззивникът „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД е застрахователен посредник и ползващо се лице, но кредитодателя не договоря за себе си, а от името и за сметката на застрахователя (арг. чл.313 КЗ). Кредитодателят е трето правоимащо се и ползващо се лице по договорите за застраховки. Същият има право да получи застрахователното обезщетение при настъпил риск, но не и да търси реално изпълнение на вноските по премията. В уточнителната молба на иска, „ТИ БИ АЙ БАНК“ ЕАД и от заключението на ССЕ се установи, че застрахователната премия е платена директно на застрахователя, като този разход е включен в сумата за връщане, но не е отразен в ГПР. По делото липсват доказателства за реалното плащане от страна на кредитора към застрахователя.

Същевременно като начин за усвояване на предоставена главница е превеждането на сума по банковата сметка на заемателя. А само в случай на договорена в хода на преддоговорните отношения допълнителна сделка за Застраховки, заемателят е следвало на заемодателя като застраховател или посредник. Така уговореното съдържание само формално съответства на изискванията по чл.11, ал.1, т.7 и 8 ЗПК. Съставът на въззивният съд констатира, че при този начин на обявяване на съществената престация за потребителя, определяща не само търсеното от него благо като непосредствена цел на финансовата услуга (кредитиране), но и допълнително завишената финансовата тежест, която следва да понесе за това придобиване, съществува голяма вероятност потребителя да не е в състояние да възприеме в цялост последиците от множеството изявления, които е направил в хода на преговорите, довършени с този документ.

За всяка сделка, при която тече договаряне между естествено неравнопоставени субекти, добросъвестността изисква от доставчика, специализиран както на пазара на кредитирането, така и в застрахователната услуга, като посредник на конкретен застраховател, да разясни и предложи съдържание на клаузи разбираеми за потребител, встъпващ в договора без предварителна подготовка за сделка, различна от текущата му нужда от конкретния заем. Затова при „добавяне“ към главница на допълнителни суми, които не са договорени като цена на допълнителни услуги, а именно като част от основна усвоена по кредита главница, законосъобразното договаряне изисква и промяна на целта на кредита, но и на покупка на две други самостоятелно договорени от потребителя услуги. Само тогава клиентът ще е в състояние да възприеме, че незадължителните застраховки, които банката му е предложила без да изисква от него пряко плащане, не са му предоставени безвъзмездно, а на определена цена, която не само оскъпява закупуваната стока с размера на лихвения процент върху тази цена, но и с „добавена“ и също олихвяема стойност. Това е така, тъй като сумата по застрахователните премии се включва във вноската по кредита, въз основа на която се формира договорната лихва и мораторната лихва при евентуално забавяне.

В тази връзка въззивният съд отчита самата характеристика на предлагане на този клиент на застрахователна сделка, изявеното от него съгласие с условията по нея и съдържанието на полезното за потребителя покритие на определени рискове като обстоятелства които имат преюдициално значение за водения преговорен процес на предлагане на кредита, който е запознавал потенциалния си клиент не само с условията по кредитирането, но е действал и като агент на застраховател. Към момента на сключване на ДПК кредитодателят е бил вече обвързан с рамково съглашение за покритие на финансов риск като обезпечение в полза на банката, за сметка на застраховани нейни клиенти (чл.19 ДПК). При такова договаряне на застраховката се поражда съмнение, че съвпадението в личността на преговарящия не позволява на потребителя да разграничи ясно различните по предмет договори, с които се обвързва и действително да възприеме застраховането като допълнение, което макар и да не е било непосредствено търсено, несъмнено е извън търсеният от него кредит – главна цел на сделката. Съмнението се поражда както от вида на застраховката

(обезпечение в полза на кредитор) така и от предлагането ѝ в пакет от предварително комбинирани от ползващия се кредитор като застраховател и посредник на застрахователя продукти за покритие на рискове, които се дублират в частите, уреждащи плащания на застрахователни суми на застрахован потребител с частите, предвиждащи плащане на дълга по кредита пряко на застрахователя. Предлагането в „пакет“ на двете същество различаващи се по последиците си застраховки – Живот и Безработица (насочена преимуществено към интереса на застрахователя кредитор), поставя под обосновано съмнение и възможностите на неподготвения за застраховане потребител да осъзнае конкретния си личен интерес от задължаването си с цена на премия за всеки от „пакетираните“ елементи. Макар всяко от уговорените възнаграждения да е добавено по отделно към вноската по кредита, този начин на уговаряне не може да се изключи от контрола на съда като елемент от същественото съдържание, за което страните се договарят индивидуално, доколкото не е формулиран ясно и разбираемо не само от граматическа гледна точка, но и по начин, позволяващ на клиента да осъзнае действително произтичащите за него икономически последици от съгласието му да бъде застрахован от кредитора си (по аргументите, изложени по сходен въпрос в дело **С - 96/14**, както и принципното разрешение на въпросите за критериите за отграничаване на основен от допълнителен предмет на договаряне в съединени дела **С-224/19 и С-259/19**).

Следователно всички вноските по пакет допълнителни услуги за Застраховки представляват съществени услуги по усвояване и управление на кредита, които съгласно **чл.10а, ал.2 ЗПК** са забранени.

Посочената такса от закупуване на пакет от допълнителни услуги Застраховки, на основание **§ 1, т.1 от ДР към ЗПК** представлява "Общ разход по кредита за потребителя", тъй като застрахователните премии се заплащат от кредитодателя, макар и формално да не са условие за сключването на договора. Тази застрахователни премии е следвало да бъдат включени при изчисляването на ГПР по **чл.19 ЗПК** (възнаграждение на кредитодателя). Съгласно приетото заключение на ССЧЕ, при включването на пакета от допълнителни услуги в разходите по кредита, ГПР става 64.23 %, С включването на тези разходи под формата на пакет от допълнителни услуги се заобикаля ограничението на императивната норма на **чл.19, ал. 4 ЗПК**. А

заобикалянето на закона е самостоятелно основание за нищожна клауза от потребителски договор за кредит, на основание **чл.21, ал.1 ЗПК**.

Съгласно **чл.19, ал. 4 ЗПК** ГПР не може да по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Съгласно **ПМС № 426 от 18 декември 2014 г.** за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения, законната лихва е десет процентни пункта. На основание **чл.19, ал.4 ЗПК** ГПР не може да надвишава петкратния размер на законната лихва, което е 50 %. По делото се установи, че реалният ГПР е 64.23 %. Налице е противоречие с императивна правна норма, а именно **чл.19, ал.4 ЗПК**. При това положение ГПР е некоректно посочен и в този смисъл е нарушена императивната норма на **чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК (чл.12, ал.1, т.9 ЗПК)**, което на основание **чл.19, ал.5 ЗПК** определя тази клауза от договора като нищожна. След като е нищожна, заемополучателят по нея не дължи връщане на сумата. Следователно претендираната сума от застрахователните премии в размер на 346.63 лева е неоснователна.

В заключение въззивният състав достига до изводи сходни с наблюденията на първата инстанция за недължимост на тези суми, тъй като клаузите от договора за тях са нищожни, поради противоречие със ЗПК, към които разпоредби се прилага ЗЗП.

По отношение на таксата за оценка на риска и лихвите

Съгласно **чл.10а, ал.2 ЗПК** кредиторът не може да изисква заплащането на такси за действия, свързани с управление на кредита, а ако бъде предвидено събирането на такива такси - то те трябва да бъдат конкретно и точно посочени в договора. От анализа на чл.7.1. от ДПК се установи, че еднократната такса за оценка на риска включва дейности по проверка за платежоспособността на кандидата за заемополучателя. Тази такса се начислява в деня на подписване на договора за кредит, финансира се от кредитора и се възстановява от потребителя като се включва в равни месечни вноски към връщане на сумата по кредита.

Всъщност, този такса по своето правно значение представлява дейност на кредитора да провери дали иска да се встъпи в договорни отношения към клиента, т.е. такса, която удовлетворява неговото лично качество да сключи

или да не сключи договор. По същността си това е елемент от самият договор – при формиране на волята на страните и представлява дейност по **чл.16 ЗПК**. Ето защо настоящият състав счита, че така такса представлява съществува част от договора, тъй като определя волята за поемане на престация. Тази такса не може да се опише като допълнителна по смисъла на чл.10а, ал.1 ЗПК. Следователно таксата оценка на риска представлява съществена услуга по усвояване и управление на кредита, което съгласно **чл.10а, ал.2 ЗПК** е забранено.

Второ, таксата се финансира от кредитора и се заплаща от заемополучателя с олихвявания по нея. Същото означава, че по кредита има две главници – основната и таксата за оценка на риска. Последната обаче не се предоставя на клиента в сума, а се отчита като разход на кредитора. Това води до неразбираемост какво се включва в ГПР, как е изчислен, както и до е уговорка, която не отговаря на изискването за добросъвестност, води до значително неравновесие между правата и задълженията на кредитодателя и потребителя и е във вреда на последния. Ето защо тази клауза е нищожно, поради нейното неравноправие на основание **чл. 24 ЗПК вр. чл.143 ЗЗП**. След като и тази клауза е нищожна и тази сума не следва да се присъжда в полза на ищеца, въззивник. В този смисъл ОС – Ловеч се солидаризира с мотивите на първата инстанция.

От назначеното във въззивното производство допълнителна ССЕ се установи, че при изчисляване на ГПР, описан в ГПР, оценка на риска е включена в него. Макар и формално ГПР да е под 50%, а именно 44.86 % , то това не води до саниране на недействителността на клаузата за оценка на риска. Така в ГПР реално е включен един разход главница и още един разход – такса, която не представлява разход, тъй като същата не е предоставена от кредитодателя, а само е натрупана като сума към главницата представлява втора заемна сума, което реално не е платена на заемополучателя. Следователно ГПР по договора е под 44.86 % и изчислените лихви – договорни и мораторни са много по-малко от претендираните в исковата претенция и сума. Налице е заобикаляне на закона, поради което и клаузите за лихви договорни и мораторни са нищожни на основание **чл.21, ал.1 ЗПК**, тъй като с тези клаузи се цели кредиторът да получи по-голяма главница от реално престоираната. След като размерът на ГПР трябва да бъде по-малък от посоченото, то въззивникът е следвало да докаже размера на тези лихви.

Такива доказателства не са ангажирани от него, а съда няма необходимите познания да изчисли ГПР без таксата за оценка на риска и да пресметне дължимите лихви – договорна и мораторна. Въпреки това от заключението на основната ССЕ се установи, че последната платена вноска от заемополучателя е на 05.09.2019г., от която дата е претендираната мораторната лихва.

С оглед изложеното съдът приема, че целият договор е нищожен на основание **чл.22 вр. чл.10, ал.1 ЗПК**, тъй като не е написан по ясен и разбираем начин какво се включва в ГПР, каква е целта на пакета от Застраховки и дали същите са цел от ДПК или представляват допълнителен елемент. След като договорът е недействителен, то на основание **чл.23 ЗПК** потребителят връща само **чистата стойност на кредита**, т.е. главницата, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

В процесния случай чистата стойност на кредита е 2000 лева. Исковата претенция за главница е в размер на 1696.52 лева, не е предявена като частична. Погасената чрез доброволно плащане сума, съгласно заключението на ДССЕ е **1669.20** лева, а остатъка от непогасената главница, която се дължи е **1014.04** лева. Следователно направено е погасяване, което е повече от реално дължимата сума, поради което че исковата претенция е неоснователна за предявения размер. Няма остатък от главницата, който да не е платен от длъжника.

В този смисъл правилно съдът е отхвърлил исковите претексти по:

- **чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.1 ТЗ**, за сумата от **1696.52 лева**, представляващи главница по договор за потребителски кредит № 7000835959, сключен на 28.09.2015г. ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на заявлението по **чл.417 ГПК (30.11.2020г.)** до окончателното ѝ изплащане;

- **чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.79, ал.1 ЗЗД вр. чл.430, ал.2 ТЗ** за сумата от **294.69 лева**, представляващи договорна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноски) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за предсрочно изискуем);

чл.422 вр. чл.415, ал.1, т.3 ГПК вр. чл.86, ал.1 ЗЗД за сумата от **281.15 лева**, представляваща мораторна лихва за периода от 05.10.2019г. (дата на първата неплатена вноска) до 12.10.2020г. (дата на обявяване на кредита за

предсрочно изискуем) до 16.11.2020г.,

като неоснователни и недоказани.

Ето защо настоящият съд на основание чл.272 ГПК следва да потвърди изцяло решение № 23/09.02.2022г. по гражданско дело № 20214340100397 по описа за 2021 година на РС – Троян като правилно .

ПО РАЗНОСКИТЕ

С оглед изхода на делото на основание чл.78, ал.1 ГПК на въззивника не следва да бъде присъдени разноси, а въззивнаемият Й. Ц. Ч. не е претендирал такива и не следва да му бъдат присъждани.

Съдът констатира, че не е изплатил възнаграждението на вещото лице с определение от о.с.з. на 11.10.2022г., поради не внесен от въззивника депозит. След приключване на устните състезания, депозитът е внесен, поради което настоящият състав следва да разпорежи да се изплати възнаграждение на вещото лице от внесения по делото депозит в размер на 300.00 лева.

Водим от горното и на основание чл. 272 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА изцяло решение № 23/09.02.2022г. по гражданско дело № 20214340100397 по описа за 2021 година на РС – Троян, **като правилно на основание чл.272 ГПК.**

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

ДА СЕ ИЗПЛАТИ възнаграждение на вещото лице, в размер на 300.00 (триста) лева от внесения по делото депозит, на посочената от нея банкова сметка.

РЕШЕНИЕТО е подписано с особено мнение от младши съдия Радослав Ангелов

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____